

Attieksme pret korupciju Latvijā

SABIEDRISKĀS DOMAS APTAUJA

2012.gada novembris

SATURS

1. Metodoloģiskā informācija.
2. Dažādu neoficiālu risinājumu izmantošana, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas.
3. Gatavība dot kukuli.
4. Priekšstati par korupcijas problēmas aktualitātes izmaiņām Latvijā pēdējo 4 gadu laikā.

1. Metodoloģiskā informācija

<p><u>IZLASE:</u></p>	<p>Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1001 Latvijas Republikas pastāvīgais iedzīvotājs vecumā no 18 līdz 74 gadiem</p> <p>Stratifikācijas pazīmes:</p> <p>a) ģeogrāfiskā b) nacionālā.</p> <p>Izlase aprēķināta balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem</p>
<p><u>METODE:</u></p>	<p>Aptauja tika veikta izmantojot tiešās (personīgās) intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar Kiša matricas palīdzību.</p>
<p><u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u></p>	<p>10.11.2012. - 22.11.2012.</p>

*2. Dažādu neoficiālu risinājumu
izmantošana, kārtojot kādas
lietas/ jautājumus/ problēmas.*

Pēdējo 2 gadu laikā respondents vai respondenta ģimenes loceklis ir saskārušies ar sekojošām problēmām vai jautājumiem

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

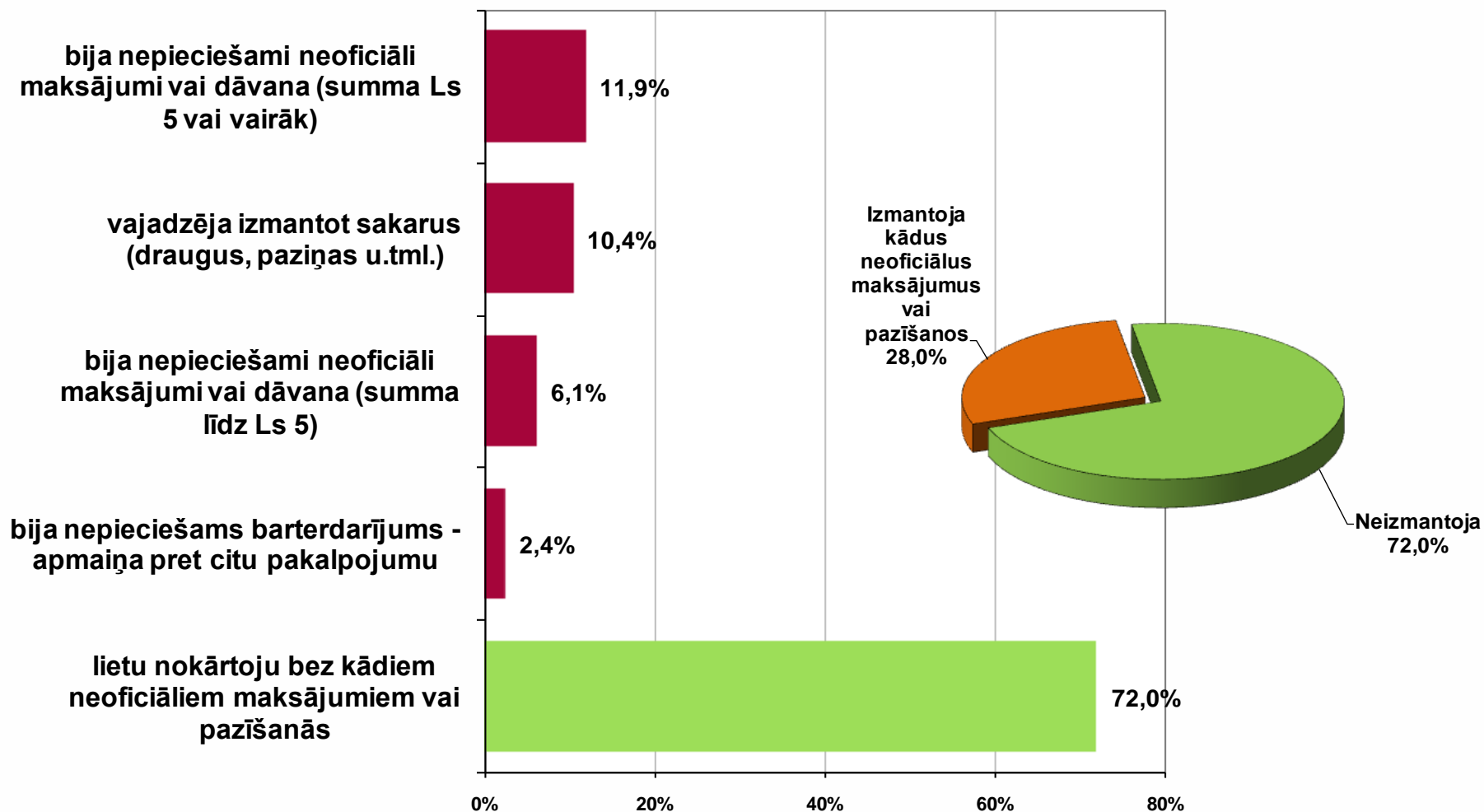

Vai Jums nācās izmantot kādu no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?

ĀRSTĒŠANĀS POLIKLĪNIKĀ/SLIMNĪCĀ

(Bāze = respondenti, kuri ir izmantojuši pakalpojumus poliklīnikās/ slimnīcās;

N=675)

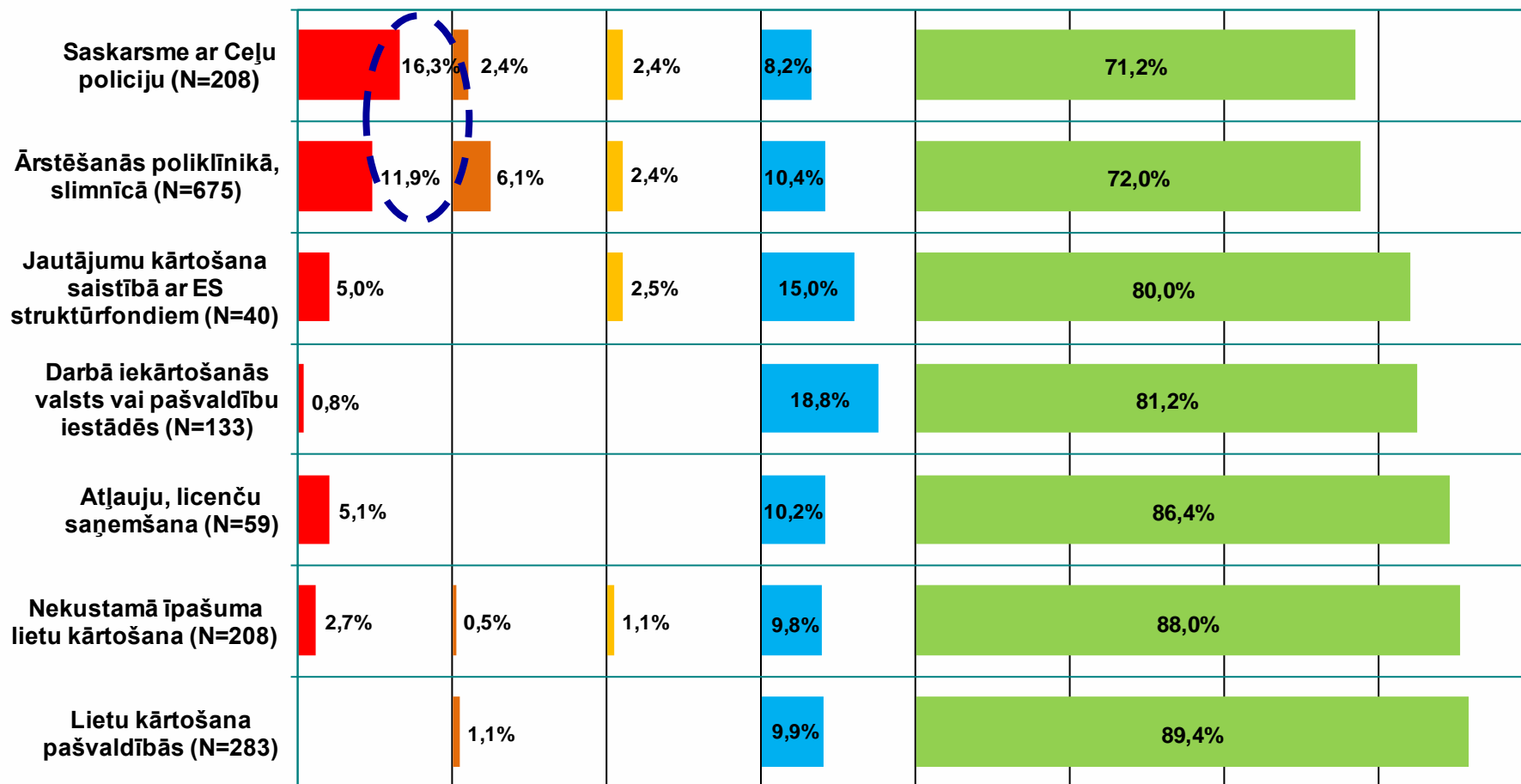

Izlase: respondenti, kuri ir izmantojuši pakalpojumus poliklīnikās/ slimnīcās

Vai Jums nācās izmantot kādu no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?
JAUTĀJUMI, KURU KĀRTOŠANĀ NEOFICIĀLI MAKSĀJUMI VAI PAZĪŠANĀS IZMANTOTI BIEŽĀK

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai vairāk)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa līdz Ls 5)
- bija nepieciešams barterdarījums - apmaiņa pret citu pakalpojumu
- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās

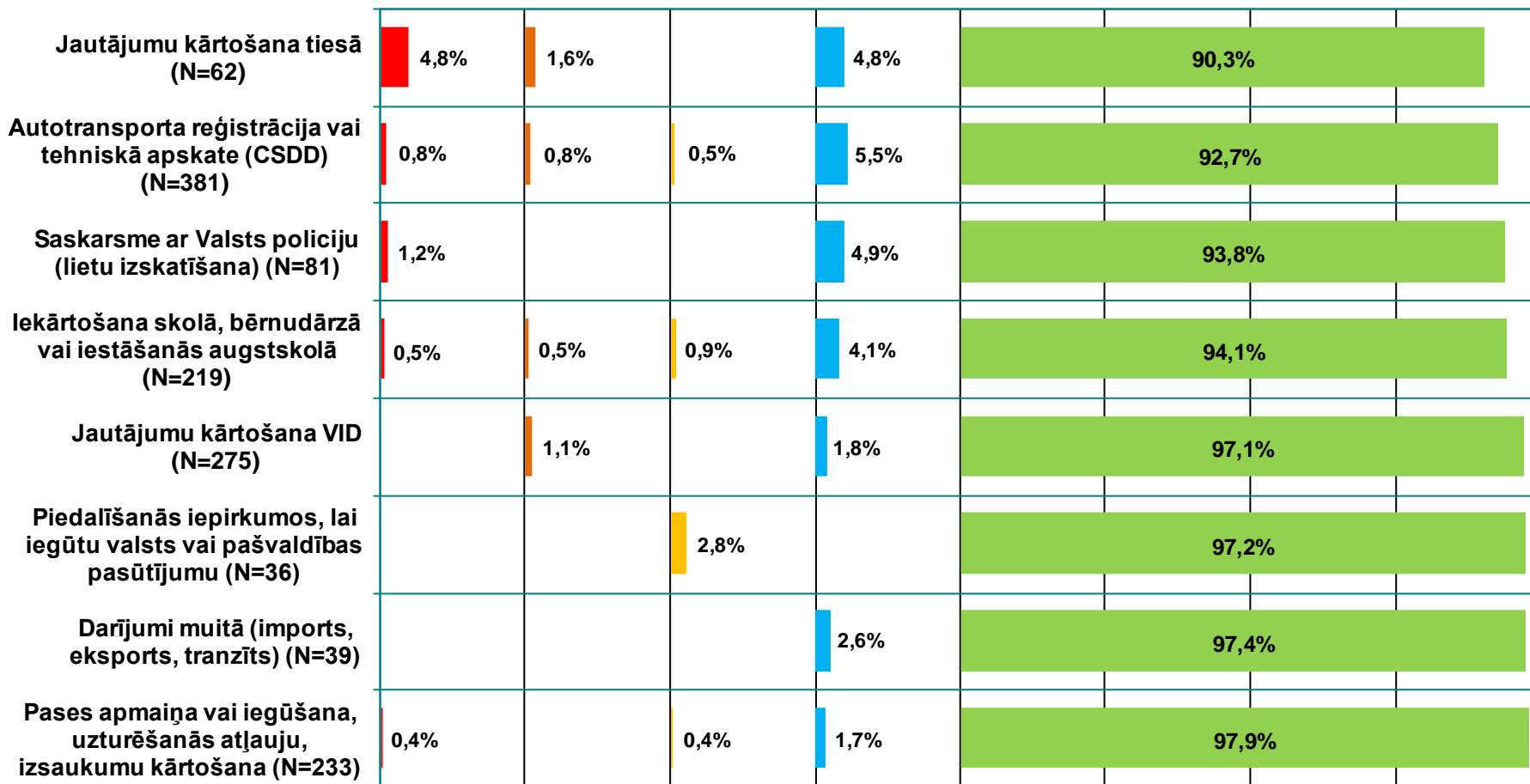
Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

Vai Jums nācās izmantot kādu no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?
JAUTĀJUMI, KURU KĀRTOŠANĀ NEOFICIĀLI MAKSĀJUMI VAI PAZĪŠANĀS IZMANTOTI RETĀK

(Bāze (N) = respondenti,
 kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

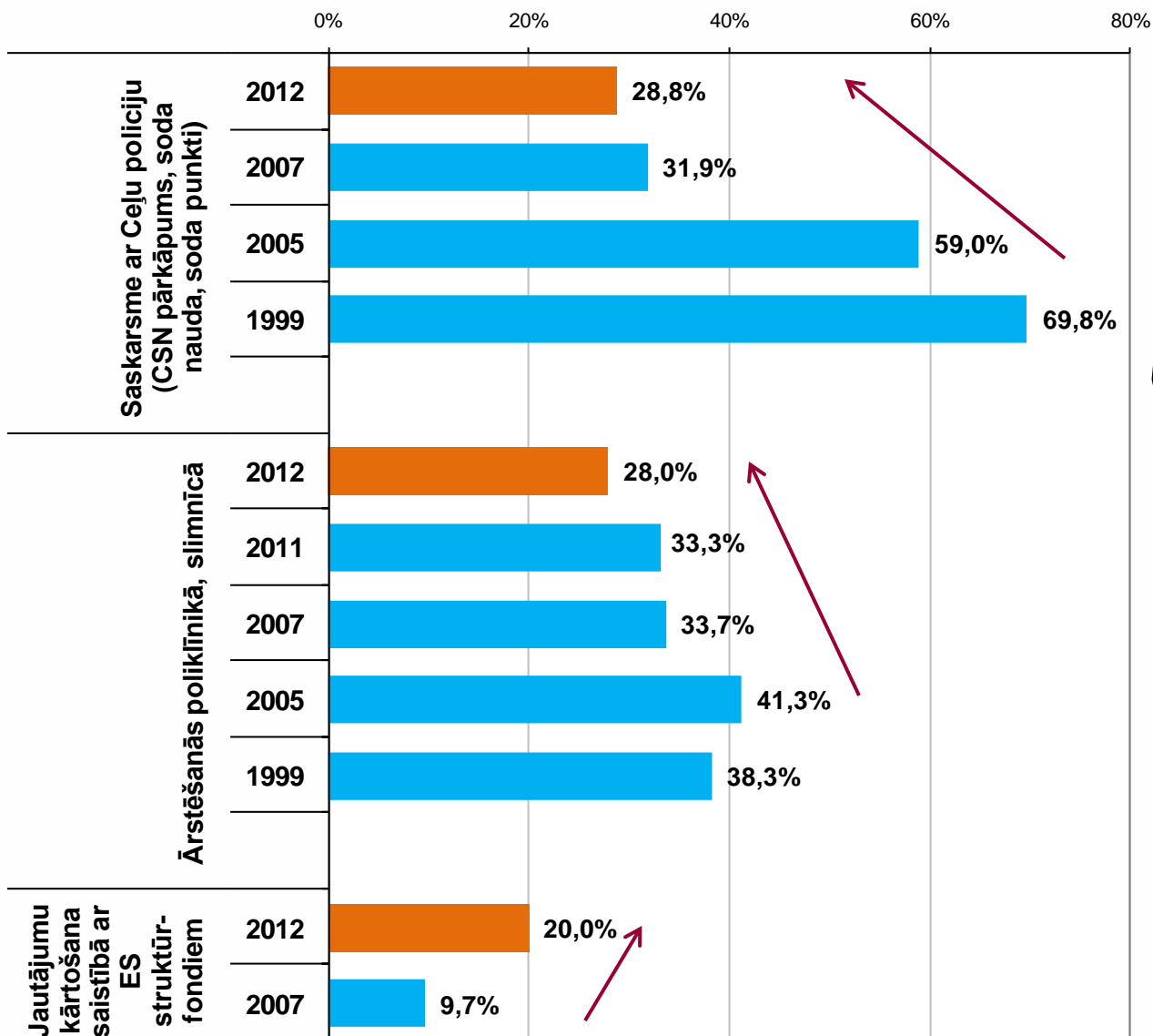
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa Ls 5 vai vairāk)
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi vai dāvana (summa līdz Ls 5)
- bija nepieciešams barterdarījums - apmaiņa pret citu pakalpojumu
- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem vai pazīšanās

Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS VAI PAZĪŠANOS (I)

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu)

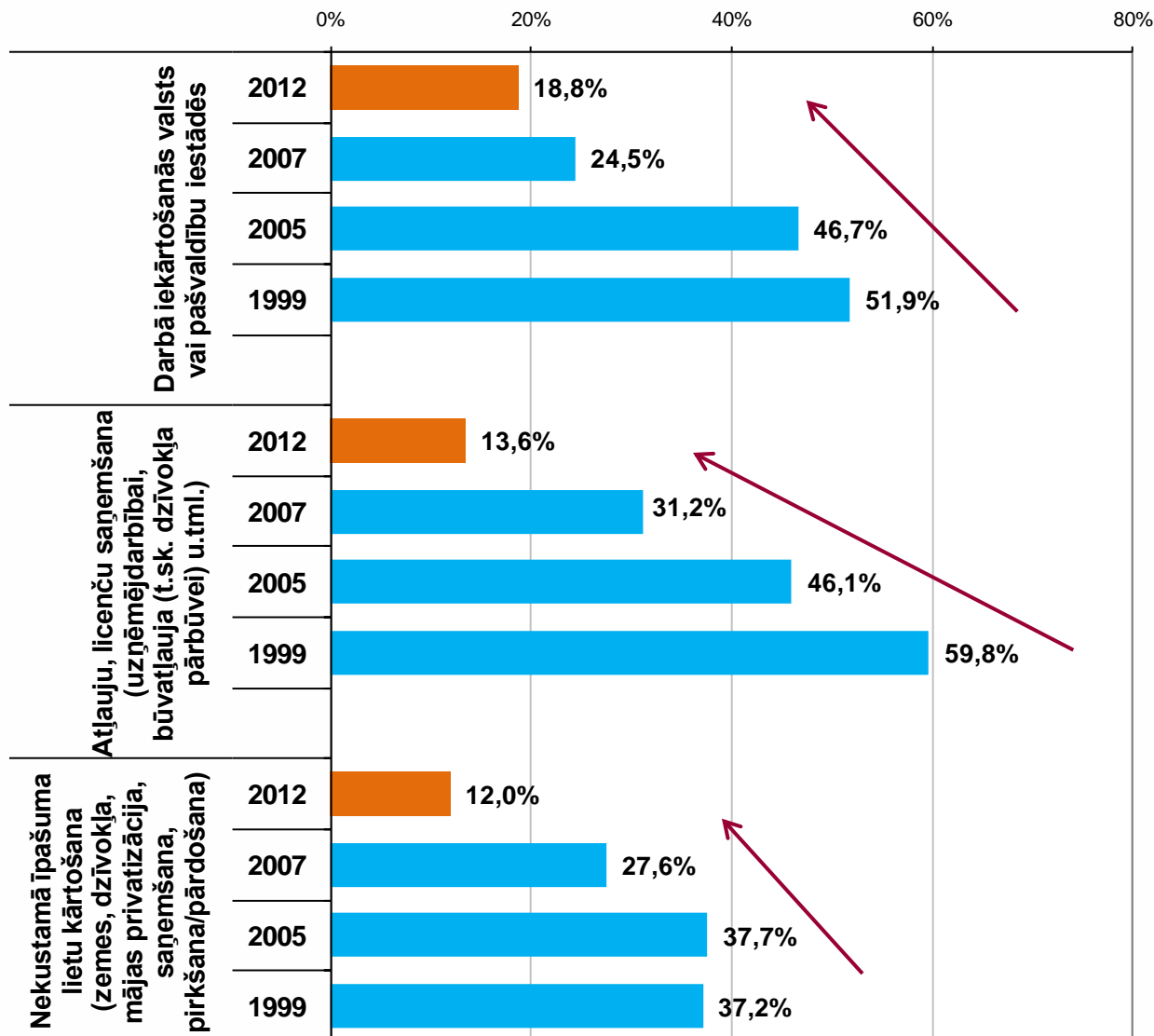
Visbiežāk (>15% gadījumu) pazīšanās, neoficiāli maksājumi vai barterdarījumi izmantoti kārtojot sekojošus jautājumus:

- ✓ Saskarsmē ar Ceļu policiju (CSN pārkāpums, soda nauda, soda punkti);
- ✓ Ārstēšanās poliklīnikā, slimnīcā;
- ✓ Jautājumu kārtošana saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondiem (finanšu līdzekļiem);
- ✓ Darbā iekārtošanās valsts vai pašvaldību iestādēs.

Izlase: respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS VAI PAZĪŠANOS (II)

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

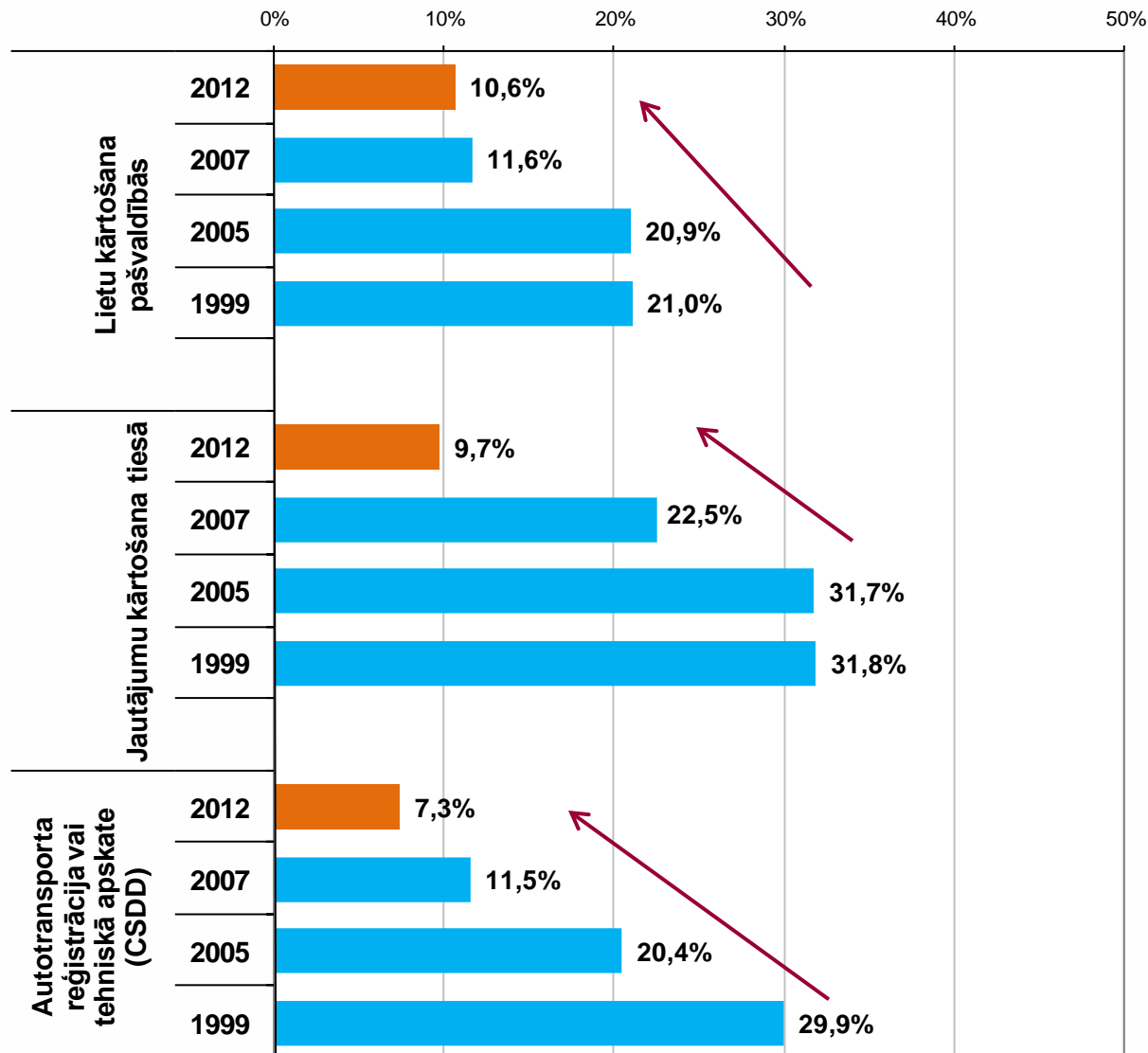

1999.g. – 2012.g. pētījumu rezultātu dinamika ļauj apgalvot, ka neoficiālo maksājumu, barterdarījumu vai paziņu izmantošana kārtojot kādas lietas, Latvijā ir ievērojami mazinājusies.

Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJAKĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS VAI PAZĪŠANOS (III)

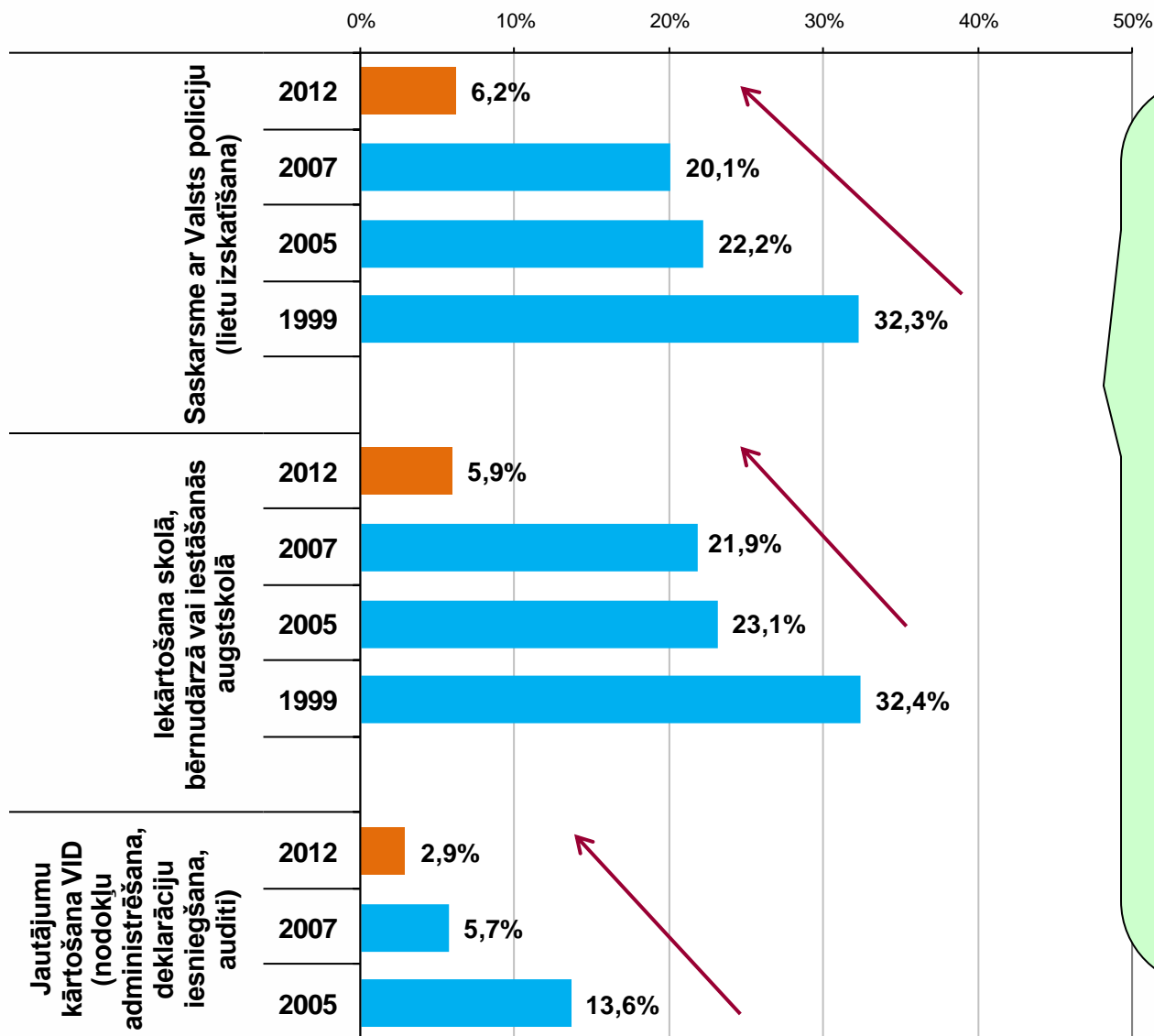
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS VAI PAZĪŠANOS (IV)

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

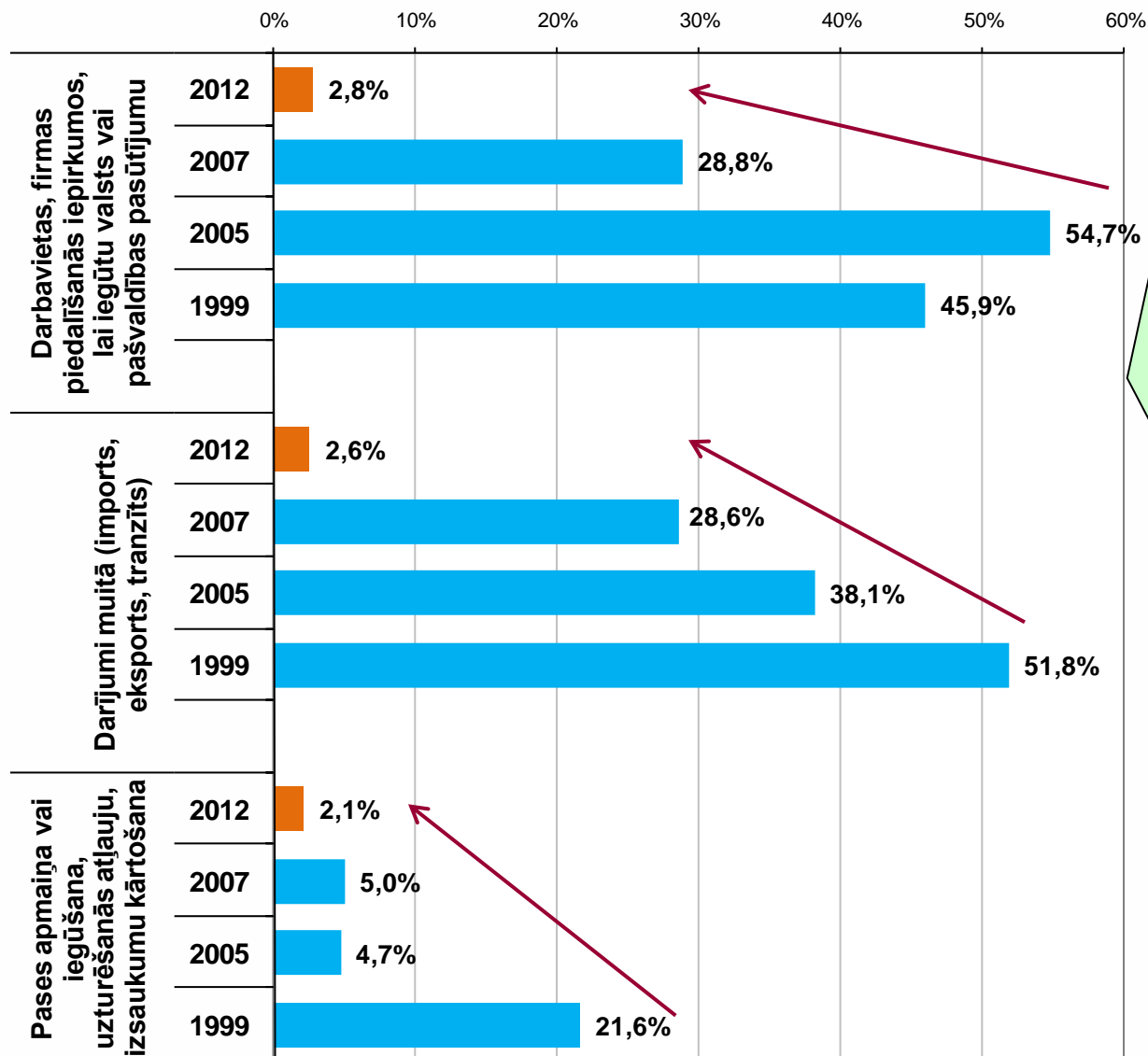
Salīdzinājumā ar 2007.g. pētījuma rezultātiem salīdzinoši lielākais neoficiālu darbību samazinājums, kārtojot lietas, vērojams sekojošās pozīcijās:

- ✓ Darījumi muitā (imports, eksports, tranzīts) (-26%);
- ✓ Darbavietas, firmas piedalīšanās iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu (-26%);
- ✓ Atļauju, licenču saņemšana (uzņēmējdarbībai, būvatļauja (t.sk. dzīvokļa pārbūvei) u.tml.) (-17,6%);
- ✓ Iekārtošana skolā, bērnudārzā vai iestāšanās augstskolā (-16%);
- ✓ Nekustamā īpašuma lietu kārtošana (zemes, dzīvokļa, mājas privatizācija, saņemšana, pirkšana/pārdošana u.c.) (-15,6%).

Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJAKĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS VAI PAZĪŠANOS (IV)

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

Visretāk (<5% gadījumu) pazīšanās, neoficiāli maksājumi vai barterdarījumi izmantoti kārtējot sekojošus jautājumus:

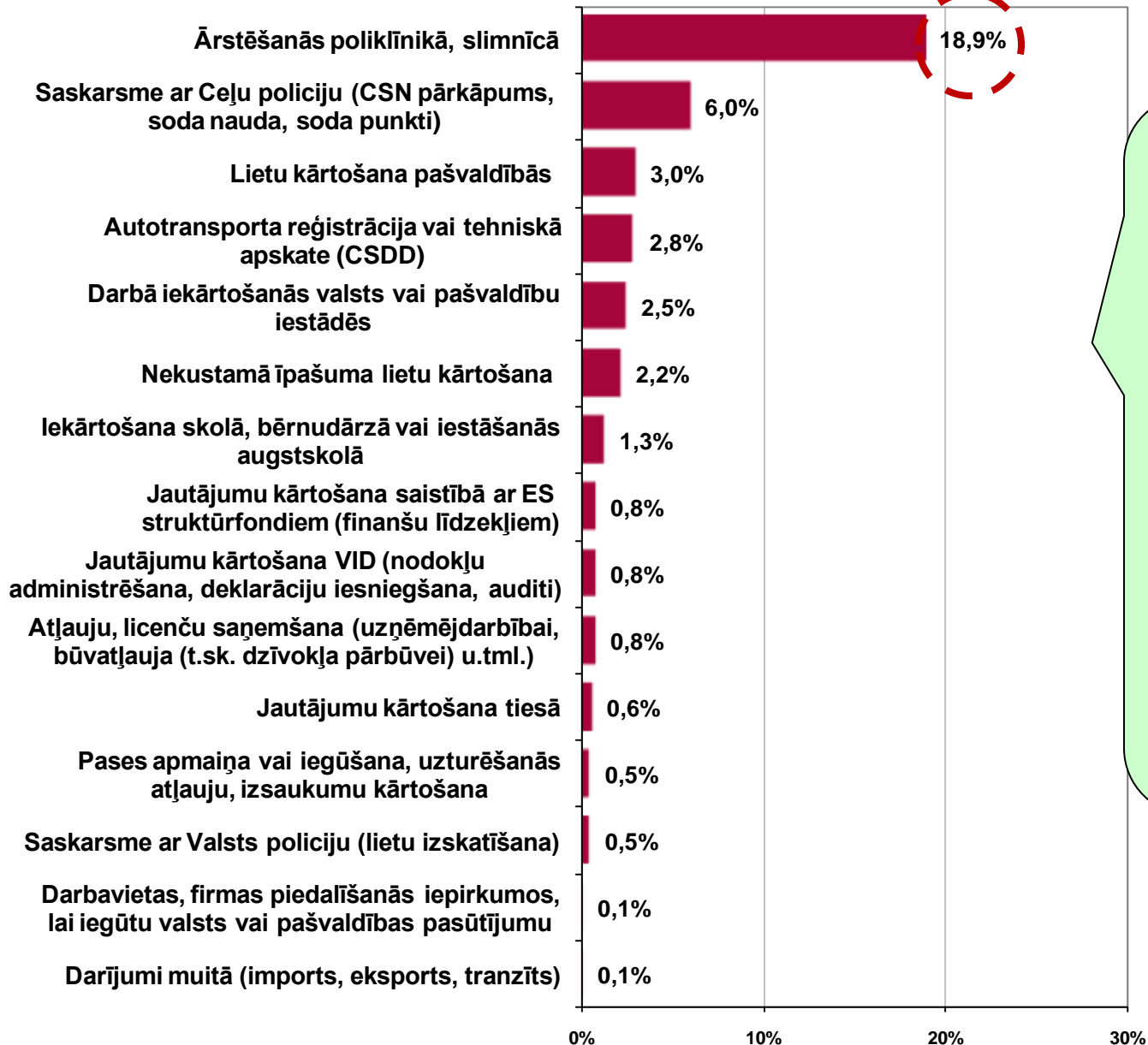
- ✓ Pases apmaiņa vai iegūšana, uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošana;
- ✓ Darījumi muitā (imports, eksports, tranzīts);
- ✓ Darbavietas, firmas piedalīšanās iepirkumos, lai iegūtu valsts vai pašvaldības pasūtījumu;
- ✓ Jautājumu kārtošana VID (nodokļu administrēšana, deklarāciju iesniegšana, auditi).

Izlase: respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu

Pēdējo 2 gadu laikā, risinot attiecīgos jautājumus, izmantoja kādus neoficiālus maksājumus vai pazīšanos

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Izlase: visi aptaujas dalībnieki

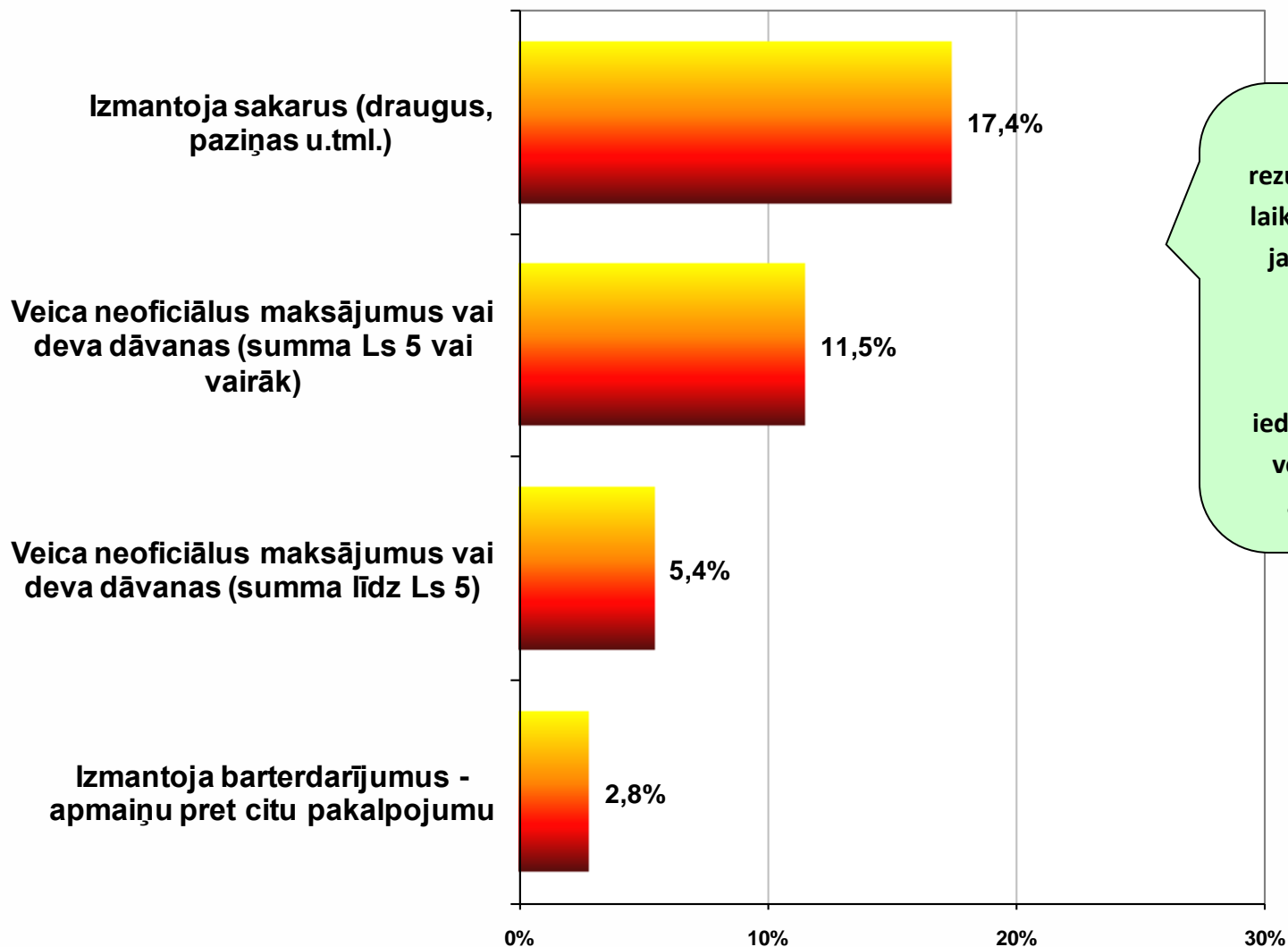

Aplūkojot pētījuma rezultātus visu aptaujas dalībnieku vidū, redzams, ka visvairāk aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (18,9%) pazīšanos, neoficiālus maksājumus vai barterdarījumus izmantojuši ārstēšanās nolūkos (poliklīnikās, slimnīcās). 6% aptaujas dalībnieku neoficiālas darbības veikuši saskarsmē ar ceļa policiju. Citiem mērķiem tās izmantojuši 3% un mazāk aptaujāto Latvijas iedzīvotāju.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/jautājumus/ problēmas, veica sekojošas darbības:

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1001)

Izlase: visi aptaujas
dalībnieki

Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, pēdējo 2 gadu laikā kārtojot kādas lietas/jautājumus/problēmas paziņanos/sakarus izmantojuši 17,4% aptaujāto Latvijas iedzīvotāji. Kukuli virs 5 Ls vērtībā ir devuši 11,5% aptaujas dalībnieku.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas ...

(Visi respondenti; N=1001)

Izmantoja kādus
neoficiālus
maksājumus vai
pazīšanos
29,9%

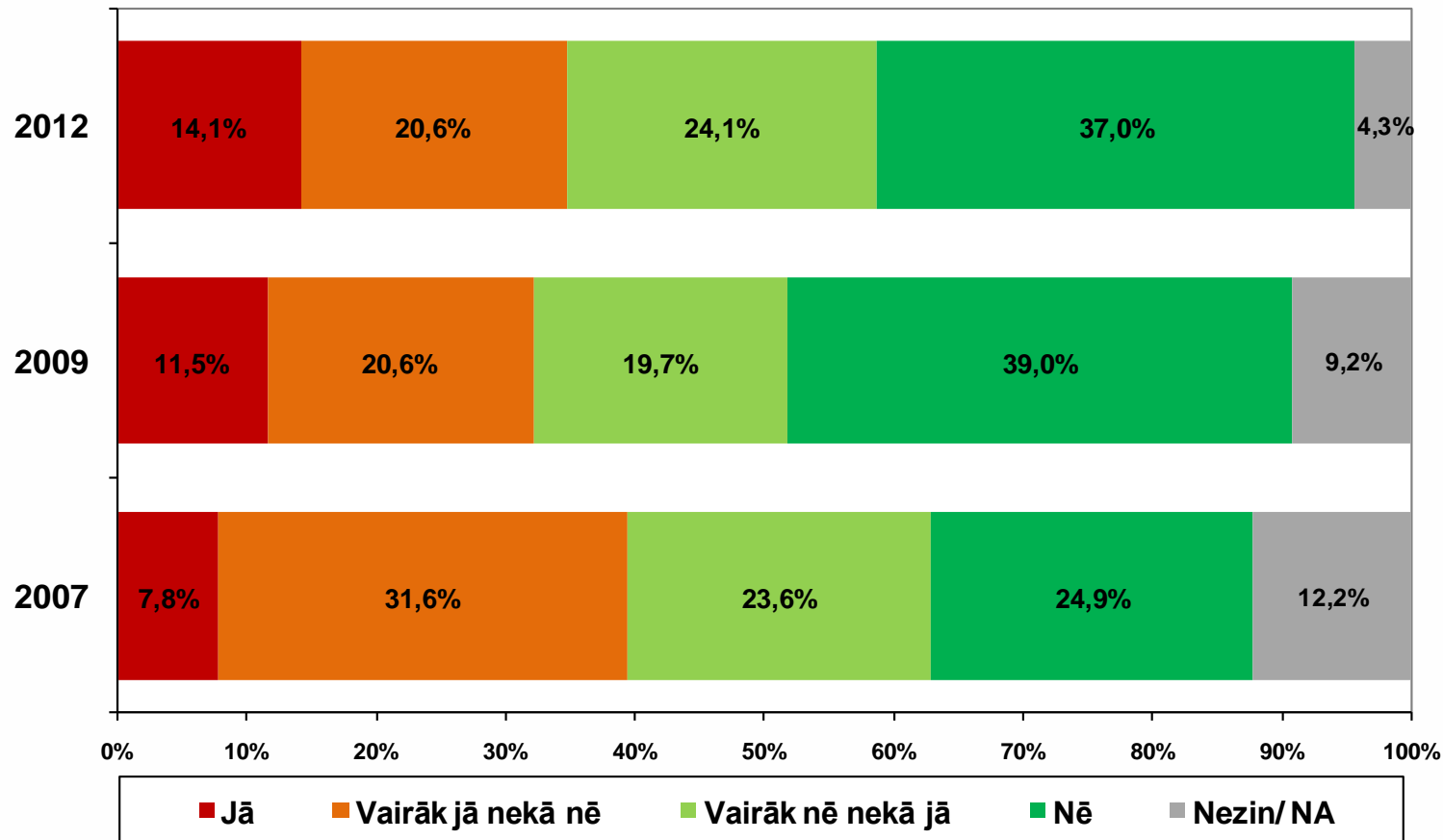
Nav izmantojuši
kādus
neoficiālus
maksājumus vai
pazīšanos
70,1%

Apkopojot rezultātus visās
aptaujas pozīcijās, iegūstam,
ka pēdējo 2 gadu laikā,
kārtojot kādas lietas/
jautājumus/ problēmas kādus
neoficiālus maksājumus,
barterdarījumus vai pazīšanos
ir izmantojuši 29,9%
aptaujātie Latvijas iedzīvotāji.

3. Gatavība dot kukuli.

Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?

(Bāze = visi respondenti)

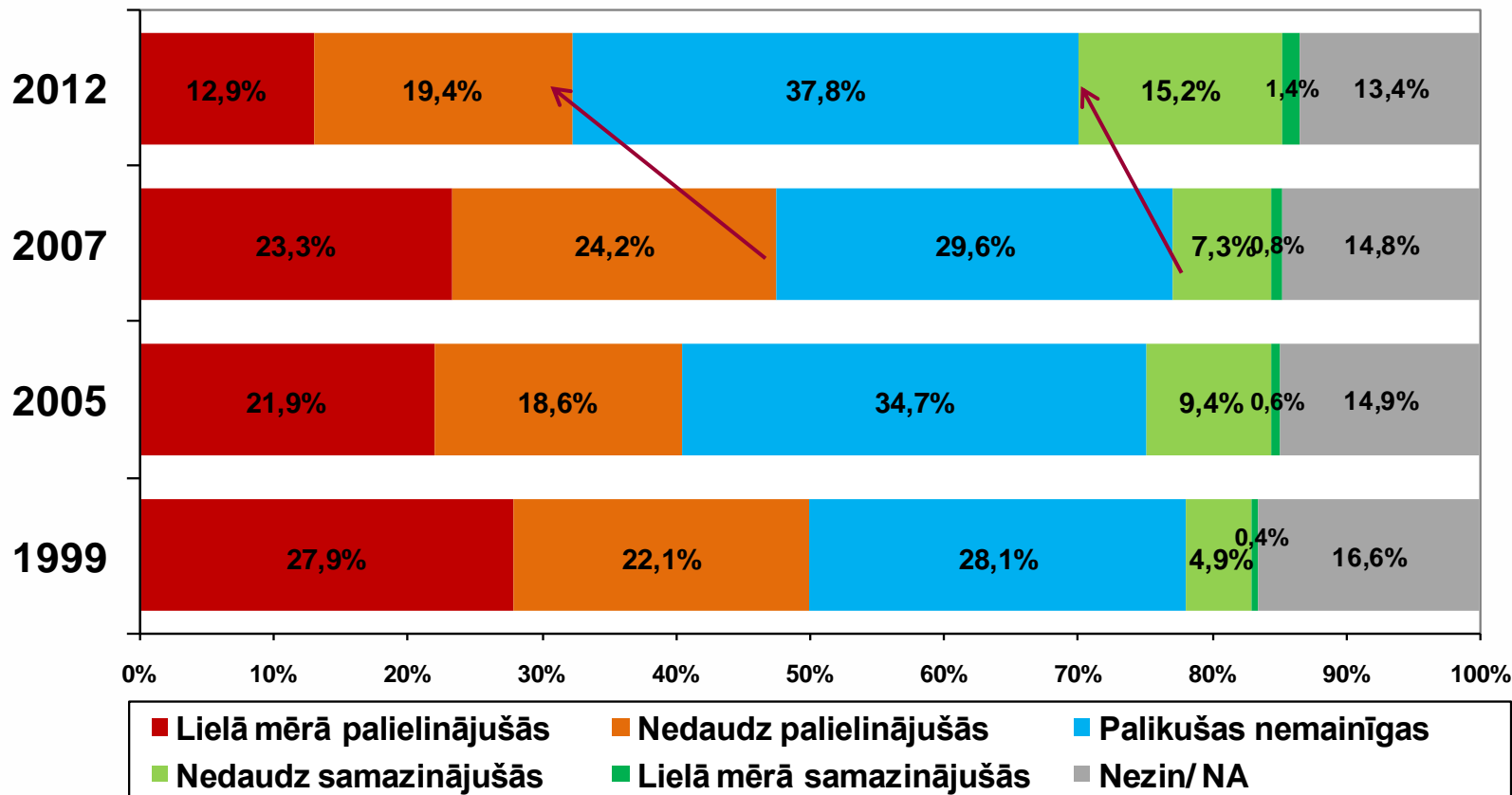

Kukuļa došanas iespēju kādai valsts amatpersonai pieļāva nedaudz vairāk par trešdaļu (34,7%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju. Salīdzinājumā ar 2007.g. rezultātiem, nedaudz pieaudzis ir gan to respondentu skaits, kas pieļāva iespēju dot kukuli, gan arī to aptaujas dalībnieku skaits, kuri to noraidīja.

*4. Priekšstati par korupcijas
problēmas aktualitātes izmaiņām
Latvijā pēdējo 4 gadu laikā.*

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir:

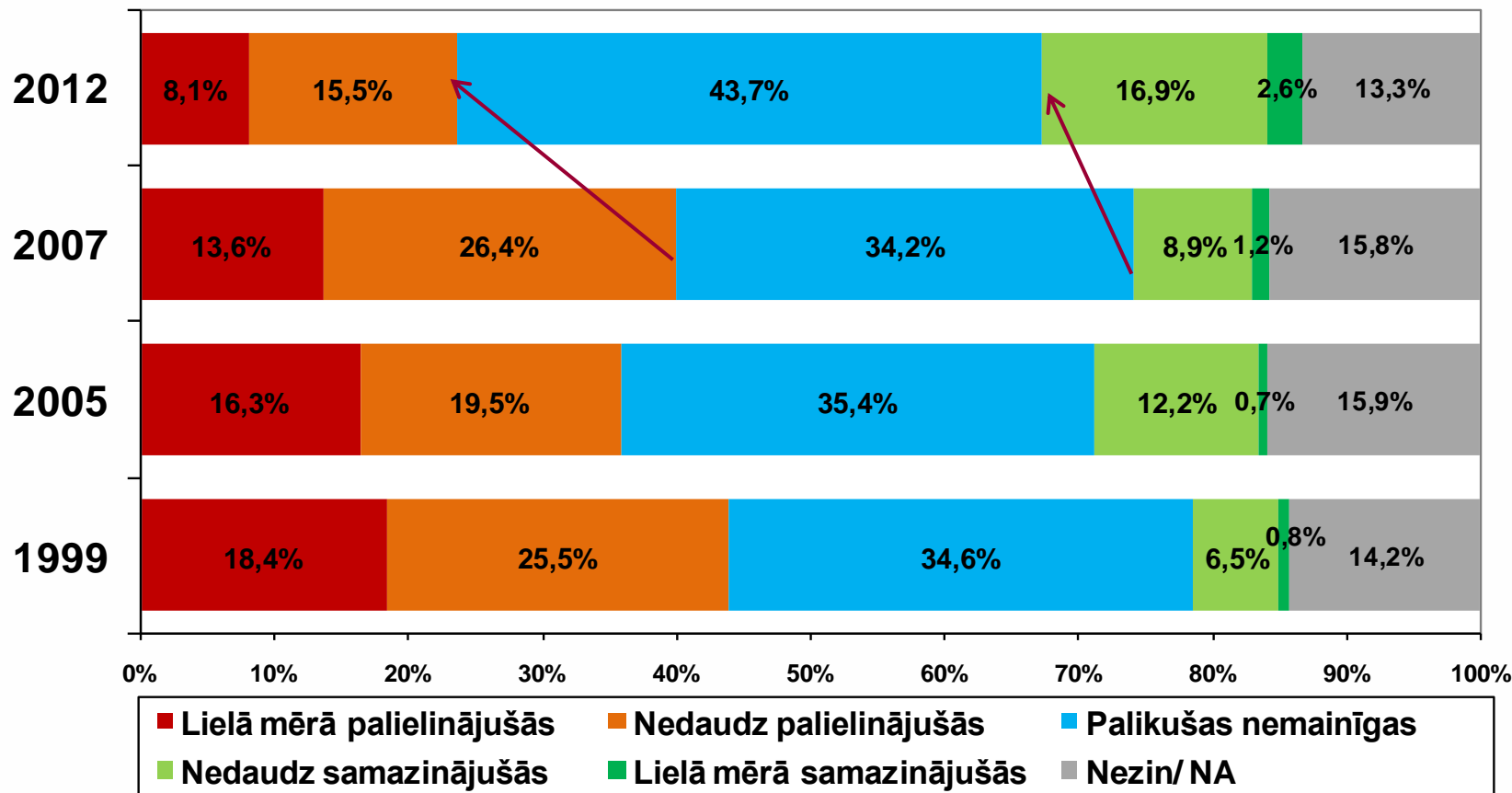
(Bāze = visi respondenti; N=1001)

Jānorāda uz pozitīvo tendenci – iedzīvotāju vidū šogad ievērojami retāk tika pārstāvēts viedoklis, ka korupcijas problēmas pēdējo 4 gadu laikā ir palielinājušās, bet biežāk – ka korupcijas problēma ir samazinājusies.

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir:

(Bāze = visi respondenti; N=1001)

Arī šajos rezultātos samazinājies respondentu skaits, kuri uzskata, ka korupcija ir palielinājusies, savukārt to aptaujas dalībnieku skaits, kuru skatījumā korupcijas problēmas ir mazinājušās, ir pieaudzis.